

УРЕЂУЈЕ ЗМАЈ-ЈОВАН ЈОВАНОВИЋ.

ГОДИНА ДРУГА

ИЗДАЈЕ ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА.

ГЛАВНИ САРАДНИК
А В У К А З Е М.

У Н О В О М Е С А Д У
30. Априла 1879.

ИЗЛАЗАК И ЦЕНУ
ВИДИ НА ЗАВРШЕТКУ ЛИСТА.

Шогор-бачики

Међер тако шогор-бачи,
То сад више није шала.
Твоја стрела, враг јој баби,
Баш се љуто захукала.

Види ти се немаш каде
За сигурно ал полако, —
Вешто стрељаш, морам рећи,
Ни сам Турчин не зна тако.

Ти не кријеш своје стреле,
Ти не тајиш своје мете,
Наша деца научиће:
„Ердегата!“ — „Теремтете!“

У школама нашим биће,
Баш ко нигде, чуда разни;
По њима ће да се бече
Учитељи бркомазни.

Наше школе, муке наше,
Боговаће под синцири,
Али што је до тог стало, — —
Твој ће језик да се шири.

Све се, бачи, може стићи
Кад се тако вешто стреља;
Јесте, бачи, све ћеш наћи
Само нећеш — пријатеља.

Пријатеље тражит' ваља,
Не падају они с неба, —
Све ћеш наћи, само нећеш
Понајпрече што ти треба.

Ст.

Још један телеграм.

Са онога света.

Браћо Шајкаши!
Пре 30 година певали сте ми у почаст пе-
сму, која се овако почињала:

„Од како је шајке и Шајкаша
Није било луђег капетана
Него што је Боришеви Пера, —
Бориш Пера баш памети нема.“

Ја сам све то прогутао, и умр'о сам са том у-
техом, да ћете ви, кад буде избор у вашим рукама
изабрати паметнијега капетана и паметнијега Перу.

Сад да сам нешто жив, сад би ја вама певао
једну песму, — ал на жалост, нит је мени до певања
а вама још мање. Него плакати, то би могли и ми у
гробу, — а и ви још више.

† Пера Боришев.

Упреко луда писма „Стармалом“.

II.

Драги мој синовче!

Зачудићеш се од куда ја у Пешти. Има ти нас
Прижана чак и по Јерусалиму. Имо сам од некуд то-
вар два меда па ме један обешењак превари, да се у
Пешти месе сада Србима колачи, те тако дођох
и ја на вашар. Али лакат стрипи! Нема ти ту ко-
лача ни од корова, него ти овде брате, цеде восак.
Зовну ме један пријашко, ако ћу да видим како се
на вашару договарају, да зграде фабрику која ће по-
мацарити целу нашу земљу. О мај, то је вредно ви-
дити. Да то није она американска машина што прави
од бабе девојку? Ти знаш да и ја знам мацарски зви-
ждати, ко да сам се родно на пустари. Сподобим ти
се ја дакле на тај вашар, да видим, да чујем како ће
се правити Мацари? Како се Хрвати то сам видио

по Срему, те сам био љубопитљив: радили се и овде по тој истој мајсторији?

Дођемо ти на вашар и уђемо у једну велику шатру. Питам ја ома бесно: где седе Прижани?

Један бркоња рече ми: Приг варош? Ја њему: Ривица натарош! Он мислећи да сам ја неки велики господин скљуси ме на неку полицу. Од туда се види бар двеста ћелави глава. Ту се сад разврзе велики диван.

Опазим ти ја једну ћелаву главуру, стакли се ко слепачка тивва. Кад се окрену, оно брада с њушке сед ко кучов а с ушију бео као мацко. Ко је, мајко моја, сећам се да сам га видео још негде на вашару? Рифтиг, биће баш у Жабљу, де је куповао волове. Питам ја мога комшију: је ли то Фелчер Пера што су га Шајкаши послали да учи вадити зубе у Пешти. Јесте, вели, *rácz de kulömben becületes ember*. У том ће доћи ред ба Перу да и он дивани, па ево чуј како је диванио:

„О вашарције! Једва сам дочекао да сте се једном већ опаметили, те сте нагли по тој магли да помацарите све кусо и русо у овој земљи. Само је штета што је од хиљаду година амо сила света помрло те се не ће моћи више помацарити без новог ускрса. Мени је ова фабрика што ви хоћете врло мала, јер та ради врло споро. Ја хоћу да то иде на двоје на троје, треба да се женидбене дозволе издају само онима који ће издати реверз, да ће родити Мацара. (Браво!) Идем још даље. Треба сваку бабицу заклетити и обвезати, да чим види да се које дете не рађа с црвеном паприком у зуби или ако иде полеђушке па нема мамуза, онда нека га *hivatalból* врати бабица ома натраг. (Браве! Браве!) Јер вид'те мене, ја сам баш матор кеша, па вам кажем на моје поштење, да би желно да се још једном родим као Мацар. Кажу да се ја облизујем око мачни лонаца. Боже сачувај. Ја ништа више не тражим, мени је доста што су ме пустили, да ја свакога при визитацији скинем до голе коже. Верујте да сам ја то само за то чинио, да видим да ли би Рацима, Швабама, Тотовима и Рушњацима могао одерати кожу и у сваку ту кожу метути по једног Мацара! (Брависиме!)

Ја сам пријатељ владин, а да нетражим ништа од владе, ево вам кажем и то да, метнимо случај, поштована влада данас добије шуљеве, ја бих је излечио без пијавица само мојим језиком — и то без икаквог хонерара. То бих учинио пошто сам Мацар! Но да завршим овај мој диван. Ево се ја заклинѐм пред лицем вашим: тако ми сви мацарских светаца и бучува, ја сам Рац, жена ми је Влајиња, један ми је комшија Тот а други Шваба па ипак ако ви подигнете ову фабрику ја ћу одмах сутра родити Јаноша! (Сумња) И хоћу! (Окрене се страним вашарцијама из долње земље). Ја не разумем за што се ви не мацарите? Ви сигурно немате ни појма о мацарској култури? Мацари су, треба да знате, изумели чтуру, изнашли су француску браву, Мацари су први на свету тукли ситну паприку, они су направили бркомас, први су понели зашиљен брк, замесили су црвену ћупу,

завели су кочијаше. То су све културни мацарски проналасци. А шта да кажем за мацарску уметност? Зар нисте чули какво је грло у старога Мацара? Мацари су изумели и звиждање. (Тако је! са свих страна.) Наравно ви сте рита и баукери, па сте јако заостали у просвети па немате ни појма о овој култури. Пошто је цео свет Мацар, то сам ја зато: да се изашљу ома седам пуста-комесара да застру ово плаво небо великом зеленом фирангом, да месецу заошиље бркове, да свакој звезди привежу мамузу а на сунцу да етаблирају циганску банду, па ће цео свет играти како Мацар свира!“ (Силно пљескање, бурно руковање, фелчеру отпада прво десна онда лева рука).

Док је славни фелчер Пера брате, тако мудро диванио, ја сам у име Зеленога Косте припалио мој котур и молио сам се Богу као оно покојни стари Сентиванац: Дај ми Боже среће и здравља а мом Пери мало памети!

Погледим у фелчера Перу па помислим: Ти-теле! Ти-теле! Заслужио си да те носи мутна Тиса.

У Пешти код „златне руке“

Твој чика
Јефта.

П. п. Распитај дер богати синовче тамо у Вас пошто је лој, па ми јави. Сервус!

Шетња по Новом Саду.

XXIV.

Кажу учени људи, да у свету има две трећине воде, а једна трећина суве земље. Али ваља знати, да кад су они то мерили онда још није био Сегедин са целим хатаром својим потољен; Посавина је такође била сува (изузимајући, што се граничарска крв онде проливала), каћки рит, жабаљске ледине и темеринске њиве равним начином бејаху поштећене (јер онда Тиса још није била „регулисана“), а и у Деспот-Ст. Иванску цркву у Бачкој није се онда још ишло на чамцу, као сада, (јер није било у оно сретно доба ни Тира, ни његова канала). Сада би пак рачун сасвим друкчије испасти морао, јер код толиких киша и поплава не можеш готово нигде ни наћи суве земље, осим у лонцима за цвеће у неким прозорима, јер госпође због „фрише фире“ немају каде да заливају. Сада кад би когод узео риф да мери суву земљу, и цементу, да измери колико воде има на свету, — као што научењаци то чине — нашао би да је размер данас сасвим друкчији и да сад сува земља према води не стоји као некад један према три, него да сува земља стоји испод — воде; а допустимо баш и да је вода трипут већа, дакле и трипут јача од земље, то ова ма како тврда била, мора страдати, јер као што је познато: три лоша избише Милоша.

Ми смо овде у Новом Саду пре три године у нашим „шетњама по Новом Саду“ газили по води, јер је била до пијаце, али ове године надамо се да до тога неће доћи, јер је већ (!) изабран у репрезентацији одбор, који ће да да одпор дунавској навали. Али мени се чини, да ће за устукнуће Ду-

највећу заслугу имати путунџије, јер они по вас цели дан одвађују воду из Дунава, те ју из Дунавског корита преручују у кућевна корита, премда је и у овима вода опасна, јер од дунавског корита може човек и да побегне, ал' кућевна корита поквасе нам чак и кошуљу!

Сретна ли су, боже мој, она места, куда поплава не може да допре! Узмите само, док су наше улице и подруми пуни воде, дотле на пр. у нашим сремским манастирима вода у подруме не може да допре, а и манастирске улице воде никад и не виде. Само сам ја љубопитљив, како њихове „вешерке“ живе, кад тамо воде нема, а вода је њихов елемент. Зато ваљда и има по манастирима толико прљавих ствари! Благо њима, кад немају поплаве, те немају и водене комисије какве на врату, и ако неби шкочило, да се и комисије који пут нађу у манастиру, а не само онда, кад се на ручак, у лов, и славу позову. Сретна ли су места у Срему на врушкој гори, које вода не може потопити. Сегедин, Нови Сад, Пешта и т. д. треба да завиде Шатринцима, Соту, Вишићу, Бачинцима, Иригу и Товарнику, јер њих вода не топи, нити се на њих купе прилози у Бечу, Паризу и Лондону.

Нови Сад, колико је иначе здрава и јака варош, опет је при свем том слабе грађе, јер ено баш грађе су јој потопљене. Можда ће се ко чудити овоме, од куда да су грађе потопљене, кад зидови још нису у води, али ово је цела истина и ко не верује, нека оде у грађарске трговине на Дунаву, па ће се уверити о овом парадоксу.

Сачувај нас боже, али кад би Новом Саду пасирао какав мајер, ја сам радознао, колико би се хиљада фунти стерлинга скупило на нас у Лондону, колико хиљада франака у Паризу и колико хиљада форината у — Будапешти. Него кад би Нови Сад био потопљен, онда је питање, како би се остварио најновији закон код нас, како би се увео мађарски језик у наше народне школе! Ја знам, да би у Пешти само за то волели, да Нови Сад остане поштеђен, да би се та важна ствар код нас извести могла. Међутим нама је готово свеједно: или нас потопио Дунав, или — мађарштина, ми свакојако страдамо.

Аб.

У гостионици.

Гост. До сто врага: какав сте ми то туп нож донели? Могао би човек на њему јашити.

Келнер. О молим опростићете, — нож није баш тако туп, него је говеђина тврда, као да је од коња.

Стрмл.

Из суднице.

Судија (к Бачванину који треба да се закуне) „Заклињем се“ . . .

Бачванин. „Е па учини ту доброту ти ћеш и онако најбоље знати, како то треба“.

К. К.

Абуказемов календар.

Април.

21. На уг. сабору износи се нов законски предлог, да се од сада на српским „Беседама,“ у сватовима и т. д. само „Чардаш“ сме играти.

22. Предлог се не усваја, јер је већина за то, да се баш оно што је српско игра и изигра.

23. Ђурђев дан, ал' нема св. Ђурђа да убије неке модерне аждаје.

24. Једна новосадска госпођа, која није хтела позајмити свога клавира, да на „беседи“ Пачу на њему свира, каје се сада и вајка говорећи: Да сам дала клавир, па да сам отишла и сама на „Беседу,“ неби оно вече изгубила 50 фор. на картама!

25. „Недељни лист“ приповеда у подлистку, како се у Будапешти за време Милована Видаковића и Ђурковића на састанцима дебатирало о језику и правопису; а што нам ни словца не спомиње, како се сада о језику дебатира у Будапешти?

26. У торонталској жупанији извратио се товар лонаца, стакала, јаја и т. д. и није се ни један комад разбио. (јер је блато хват дебело.) Газда на то рече: вала богу, кад нису путеви калдрмисани!

27. Опет излази нов закон: сва деца из свију основних школа српских морају носити чизме с мамузама и шиљасте бркове, и смеју јести само сегединске паприке и купуса са сланином.

28. Један учитељ пева познату бачванску песму:

Није мени до школе

Ни до школских ђака —

Већ је мени до момака

И до девојака.

30. Карловачки сабор неће дакле усвојити пословицу: „Сваки нека се пружа кол'ко му Хубер (губер) допушта“.

30. Сутра је први Мај, те ће наше Новосаткиње после „фруштука,“ „аусфаровати“ у „шпаџир,“ да „шепфују“ „фришак луфт“.

Во времја оно.

„Во времја оно“ беше неки попа, који је себи увртио у главу, да мора доћи у небесно царство. Узгред буди речено, био је врло марљив у своје позиву; јер је готово свагда пре црквењака долазио у цркву. Једне недеље порани појка на јутрење, кад се цркви приближи, а народ већ стоји пред врати, и чека црквењака да отвори цркву. Попа се одма сам упути црквењаку, да изиште кључ, и да га укори, што се тако успавао. Но брзо се о противном увери, јер црквењакуша изиђе пред попу, и саопшти му: да јој се муж поболео да не може да се макне из кревета. Појка узме од ње кључ, отвори црквена врата и пође унутра. Црквењак, кад је у очи тога дана чистио цркву, неприметно је забравио своју крмачу у цркви; која је целу ноћ око врата гроктала за својим прасицима. Сад кад попа унутра пође, а крмача нагло јурне напоље те се уплете у попину мантију, и понесе га у порту; попа се на то окрене народу и повиче: „С богом народе, ако се више не видимо, у четвртак је спасов дан.“ — р.

К о к и ц е.

Шајкаши кад су изабрали посланика мислили су да ће имати кога, који ће се место њих стидити. А сад виде да ипак морају и тај посао на себе примити.

Мађари разбијају прозоре своје прваку Јокају. Штета што нисмо већ научили мађарски (ако не језик а ово бар обичај), — па да и ми нашем прваку разбијемо не само прозор, већ и решетку на прозору.

Турци сада заводе малу лутрију. Велику су већ извукли, па ко веле да пробају сада срећу на малој.

Мађарски сабор баш ни мало не одговара данашњем времену. На пољу је толика киша, а у сабору ипак нема довољно Мочарности.

Ја неразумем те немачке новине. Једнако веле да желе мир. Ко хоће мира тај не оштри ни ножеве, а они хоће да се „шлајфују“ чак и градови (у Бугарској).

У Русији гоне нихилисте. Како је код нас сасвим друкчије. Код нас не може нико ни министром финансије постати, док се не опријатељи са нихилизмом.

Недавно су у Одеси представљали „Пут око земље“. Представа је трајала од 7 сати у вече до 3 сата пред зору. Из тога се види, да су Руси мало спорији од нас ал да су много бржи од Енглеза, којима треба 80 дана да обиђу око земље, — ал кад је једанпут обиђу, то онда није позоришна игра, (него роман).

Све горе за горим. Мађаризирање није остало при школама, већ иде и даље, и дотле је дошло да српски, уметник ако ће да се јавно продукује, мора свирати на мађарском гласовиру. Ово је само зато опасно, што тај закон није уведен у Пешти него у Н. Саду, и нису га створили Мађари већ Срби.

(Н. Л.) У Грацу је имала бити изложба старина. Ал су је одгодили. То је врло наметно, међу тим ће старине још старије постати.

Зар још и нове науке.

Покојни поп Тоша из Обрежја учио је девет година богословију. Његове девете године, кад ће већ бога молећи положити већ једном те дерне испите, догодило се једнога дана у школи, да се професор са једним ђаком у богословски диспут упустио. Вак је опонирао професору у неком питању и био је у неким стварима модерних назора, с којима се професор, заковани богослов, није могао да сложи. Тоша је донекле слушао нове назоре онога ђака, али кад му је додијало устане срдито и осекне се на модерног богослова: „Та ћути, абдес ти твој, немој опет сад нове науке уводити, зар нам је мало ово досадашње, хоћеш ваљда због тебе да идем још девет година у богословију!“

▲б.



Ћира. Даклем Мађари баш хоће силом да нам накаламе свој језик. Како се тај поступак зове?

Спира. А како се може друкчије звати него каламитет.

Ћира. Данас ме један полицај питао шта ја мислим о коњској изложби у Пешти.

Спира. Па шта си му казао?

Ћира. Казао сам му: „е, ала сте паметни! кажите ви ако смете!“

Ћира. А знаш-ли шта је ново са истока?

Спира. Де да чујем.

Ћира. Обручајет сја раб божи Москов, рабје божијеј Турцији.

Спира. Аха! Даклем то значи генерал Обручев. А шта значи у Бечу Шувалов?

Ћира. „Шува“ не знам шта значи. А оно друго знаш и сам.

Ћира. Даклем отац Герман вели да породици Јакшићевој не треба ништа дати. Њему је покојни Ђура био пијаница.

Спира. О, о! па што то пије народу пре казао, — па не би ни народ ништа дао пијаници. Ст.

Ћира. Јес' чуо да је Стојковић постао Пера Сегединац?

Спира. Како ти то мислиш?

Ћира. Та председник је саборској комисији што спасава Сегедин.

Спира. Па кад ће га сећи на четир черега?

Ћира. Та ваљда док се размацари.

Ћира. Шта вели Зелени Коста за говор ујака му Пера на сабору?

Спира. Вели: новине лажу, није он тако говорио.

Ћира. А да како вели да је говорио?

Спира. Вели Коста: причекајте људи док бе-седа ујина изиђе по стеницографским белешкама па ће те видети шта је диван!

Ћира. О ујо он с њиме заједно кроз трње.

Ћира. Спиро брате, а куда ћемо ми бегати, ако нас поплави вода?

Спира. Ја мислим, да бежимо у Сентомаш.

Ћира. Е, ал' шта ће браћа Сентомашани рећи за нас, кад виде да смо ми људи, који бегају од воде?

Спира. Та да ви'ш, брате, нису ни Сентомашани баш велики пријатељи воде, бегају и они од ње.

Аб.

Предлог.

Кад смо давали игранке у корист Сегединцима и другим невољницима, зашто неби сада приредили коју игранку на долмама новосадским, где би играчи и играчице, који су зимус по дворанама скакали, играли и насапе оне што боље утапкали и утврдили.

Аб.

Како се маџари.

У Суботици се званично пописивало становништво од куће до куће. Дође ред на два брата оба права Буњеваца. Том се приликом говеде овај разговор.

Пописна комисија: (старијем брату): Како ти је име, шта си?

Старији Буњевац: Мата Ковачић, Мађар сам!

Пописна комисија (млађем брату): А како теби име, и шта си?

Млађи Буњевац: Фрања Ковачић, ја сам Вранцуз!

Пописна комисија: А од куд си ти Вранцуз, кад не знаш ни бекнути вранцуски.

Млађи Буњевац: Кад је мој брат Мато Мађар а не зна ни беле мађарски, ко за што ја не би мог'о бити Вранцуз?

Новости за време велике воде.

У Новоме Саду расте јако вода и кирија; насапи и неке трговачке фирме неће се моћи одржати, многи ђаци прелазе у социјализам, ђуприја ће се на сваки начин покварити, не помажу ланци; дугова имамо много, већ нам је до грла — та водурина; за идућу годину већ се спремају календари, поплава ће бити општа; имамо сада опет два нова

доктора, опасност је велика, само се бојати, да ће и многи људски живот страдати као у Сегедину; претплатника на српске листове и раденика на долмама врло је мало, те ћемо рђаво проћи; „фрише фире“ и растење воде неће да престане; што још никад није било, ево је сада наступило, да то јест и у Тировом каналу има воде; на врбе се не можемо више ослањати, јер је и врбак сав у води; на сремској страни одваљују се виногради, јер их је вода подлокала, па шта ћемо онда ми локати?; чујем да су већ и Сомборци омрзнули на воду; Сентомашани су такође по целу ноћ на опрезу, не знам да ли и они због воде? У Карловци се услед доласка Дунава појављују силне кесеге; и тамо се већ прави ларма и удара у сва звона. Перлежани се спремају за селење, те отпуштају марву, гоне мачку, терају кера, неки пак деру лиса; Бечејци се почињу бојати Тисе; Шајкаши траже по риту свога посланика, да им помогне; зелени Коста добује у зелен добош на ларму; кулпинске Швабе исују: Ту канали! Ђурђевчани хвале бога, што су се пре 100 година из Темерина иселили и Ђурђево населили. Рудолфсгаден је у дубоке мисли утонуо; Енглези теше потољени свет говорећи: па и ми смо увек на ади, око нас је свуда море, па шта нам фали!

Аб.

ОД АБРАХАМА А САНСТА СЛАРА.

Какав извор, таква чесма,
Какав песник, таква песма;
Какав лекар, таква лек,
Каква свирка, такви јек;
Какав кувар, такво јело,
Какви људи, такво село!
Какав чобан, такви овци,
Каква шума, такви ловци;
Каква памет, таква брига,
Какав писац таква књига;
Какав шустер такве цете,
Какав отац, такво дете.

Аб.

Интерпункције у животу.

Рођење је знак наводни ("); младост је удивителна (!); брак је свеза (-); старост је почивка, пауза, (—); смрт је лункт (.); а надежда у будући живот, то је знак питања (?).

Љубав.

Господичић. О богињо живота мога, зар не разумете ви говор срца?

Госпођица. Молим извините, ја говорим само српски и немачки.

Један савестан јунак на пићу.

Цар Јосиф надгледајући своју државу, дође и у неки намастир. Калуђери га врло свечано дочекају, пак да би га његовом достојанству сходно забавили, то га по целом намастиру проведу и све му знаменитости и стародревности покажу, што су пажњу просвећеног света заслуживале.

Цара су занимале многе лепе ствари; али му је највећма у очи упала једна позлаћена купа, која је могла бити велика својих седам осам холби!

„Шта значи и на што је така велика чаша? — запитаће цар калуђере: — Јер ја мислим, да ми ваљда нећете хтети доказивати, е је било негда таквих људи, који су из ње вино пили, или је јошт и на душек испијали!“

„Ваше величанство! — одговоре калуђери: — није ни мало нуждно враћати се у старо време, да би вас о противноме уверили; јер ми имамо и сад међу нашом братијом једнога, који је већ више реди, ову чашу пуну вина испијао;“

„Та је ли можно! — узвикне цар са свим изненађен: — Ја би баш волео тога брата видети.“

По његовој жељи, одмах му доведу с поља једнога калуђера, са неким замашним црвеним носом; цар га једним погледом премери од главе до пете, пак пошто му је и лице и цела његова направа наговешћивала, да мора бити момак на своме месту, то ће му цар овако проговорити: „Је ли истина оче! да ви можете ову купу пуну вина наискал попити? Пак ако је истина; би ли хтели тако добри бити, да предамном ту своју похвале достојну врлину покажете?!“

Калуђер се до земље поклони; али уместо сваког одговора замоли цара, да му најпре допусти из собе изаћи, пак ће му он тек мало час, кад се врати, умети казати, да ли је у стању жељу његовог величанства испунити.

Цар му дозволи; калуђер узме чашу и оде, и кроз кратко време врати се с њоме натраг и каже, да је сад спреман високи налог извршити.

На миг царев, одмах се напуни чаша са најбољим вином; калуђер је с двома рукама подигне и у здравље цареве тако је извуче, да ни проклете капи у њој остало није; после је полагано метне на астал, пак онда се са свим скромно натраг повуче, те је даље наредбе његовог величанства очекивао!

Цар га је са изразом највећег дивљења неко време посматрао, пак онда ће му рећи: „Ја сам с вама подпуно задовољан, не само зато, што сте ме о могућности нечега уверили, што сам ја за немогуће држао, него јошт већма због тога, што сте делом показали, да се млађи нараштај није изопачио и закржљавио, — као што неки тврде — него да се у њему налази и сад јунака, који се без зазора могу старима уподобити и у повестници достојно место поред њих заузимати! — Али — настави цар: — јоште ми једна тајна остаје не разјашњена; и та је: зашто се ви нисте смели одмах подуватити, да ћете моћи ову купу вина попити, него тек кад сте најпре из собе изашли и натраг се повратили, онда сте се у себе поуздали! Кажите ми дакле, али искрено, шта сте на пољу радили?!“

„Ваше величанство! — одговори калуђер: — Већ је много времена прошло, како нисам пио из ове купе, пак сам се бојао, да је нећу моћи надвладати, те ћу се осра-

мотити; да би ово избегао, то сам најпре у подрум отишао и пуну ову купу вина, проба ради, попио; па кад сам се са свим осигурао да могу, онда сам се тек усудио обећати, да сам у стању Вашем Величанству ставити се на расположење!

Кад је цар Јосиф чуо, да је овај братац, пре пијења у соби, јошт и у подруму таково једну купу вина испио; онда га је тек право чудо снашло! Али при свом своме дивљењу, морао се од свег срца смејати, како калуђеровом држању на своју пијаначку част, тако исто и његовој безазленој проби, те онако весело и расположен, — какав можда никад у веку био није, — обдари богато нашег јунака и свој пут кроз царевину настави, увек се радо опомињући и приповедајући, на каквога је верног брата у овом и у овом намастиру наишао!!

Н.

У гостионици.

Гост. Жан! одите мало амо!

Келнер (приступи).

Гост. Ја сам данас код вас ручао. Кад сам платио променили сте ми десетицу. Ал ми нисте добро кукур вратили.

Келнер (набусито). Е да богме да! то сте ви требали тако казати. Сад је већ доцкан. Прошао је вашар.

Гост. Немојте се љутити, пријане! Кад је само вама право, мени је још правије. Дали сте ми једну форинту више. Хтео сам да вам је вратим, — ал кад је већ прошао вашар, — шта ћемо!

У полицији.

Жандар доводи једног гуравог странца пред комесара јављајући, да му се чини „подозрителан“.

Комесар (пита странца). Имате ли какву исправу?

Странац. Ево изволите мој пасош!

Комесар (прочитав пасош). Овде у опису не стоји назначено да сте погурен. Како је то?

Странац. Знате, господине, кад би и ту стајала моја погуреност, онда то не би била никаква исправа.

Шта би волео да буде.

Мати. Је ли, Ђокице, шта би ти волео да будеш?

Ђокица. Ја би волео да будем ваш сомотски мантл.

Мати. Хахаха! А зашто то.

Ђокица. Јер се он не сме никад прутом шибати, само се руком глади.

Није му боље.

Доктор. Но, шта је са мојим малим болесником, да ли му је што боље?

Мати. Е боље му је врашку матер, сад му је много горе него јучер.

Доктор. Како је то могуће, зар му нисте давали онај прашак?

Мати. Та узео је сав прашак, ал је јутрос на ђавола пао у подрум, па је сломио ногу.

— Р.

Како нас Хрвати поправљају.

Једном приликом рече ми један брат Хрват: „Срби би можда имали некоју добру песму, само кад би их који Хрват мало дотерао и поправио“. Сетио сам се тих речи ономад, кад ми дође до руку „Дежелићева песмарица“. То вам је дебела књига пуна песама за певање. Отворим једну страну и нађем од речи до речи ону познату песму Мите Поповића „Сабљо моја“, али су је Хрвати тако поправили, да ју неби ни познао, да није Дежелић напред метнуо, да су то „Риећи М. Поповића“, а не верујем, да ће и сам Мита познати у овој песми своје речи. Ево је од речи до речи прештампане, логике и свеже не тражите, јер всује труд:

О видов дну.

Риећи М. Поповића.

Sabljo moja dimiskinjо
Sabljo moja krvo-pijo
Malo nas je al smo ljudi,
Čelik srce je u grudih

Ljuta gujo želja moja
Da idemo uried boju Napred
Čelik srce Bože sveti
Tvrdje nego bajoneti,
Juriš! kolji! pali
Izrod koji krvcu žali
Za slobodu ćemo, ako treba
A gle onog plavog neba.

I gle ove sa zlotvori
Srblju nek se rado bori
Sabljo moja dimišlio
Šablje kovne sablje kovne
Čudotvorne
Malo nas je al smo ljudi
Sabljo moja krvo pijo
Ljuta gujo želja moja
Čelik srce je ugrudi!
Čelik srce Bože sveti, tvrdje
Tvrdje nego bajoneti
U rukama su gromovi
nego bajoneti
Sabljom ćemo razrezati
pa što četa tvrdсka četa
baš na nebo Vidov dane.
(Deželić pjesmarica.)

А ди је Марко?

Ево шта ми је мој браца Пера приповедао:
У једној школи било је доста ђака, и сваки је ђак имао своје име, тако се један звао Марко. Али није био у наукама онакви јунак, као што је био његов велики имењак, Краљевић Марко; но он је и од Марка нешто присвојио, а то је начин заглашавања прекомерне жеђи. Једнога дана није Марко био спреман из лекције а то је код

њего чешће бивало — те дошав у школу предомисли се и — побегне опет кући. У то дође катихета у школу и стаде питати једнога ђака, који је био Футожанин: „Ди је приповедао слово божије Еванђелист Јован?“ Футожанин одговори: „У Сирији.“ „А еванђелист Лука.“ — „У Палестини.“ — „А ди је приповедао Матија?“ — „У Кападокији.“ — „А ди је Марко?“ — „Побеглао је кући, господине!“ одговори ђак Футожанин, мислећи, да господин катихета пита за ђака Марка, и не сећајући се да се четврти еванђелист тако звао. „Враг ти матери, продере се г. катихета, „мислиш ваљда да сам ја твој футошки кнез, да ми тако одговараш!“

Аб.

Штампарске погрешке.

У Будапешти бесни од неко доба неки луд Петар (м. ветар).

Шајкаши спремају своје посланику Петру Стојковићу — макљаду (м. бакљаду).

Госпођа * пуна је блата око врата (м. злата).

Министру Тиси ни мало се не допада његов новисад (м. сат).

Из записника

једног пензионираниог учитеља из Мађарске.

Ономад донеше новине записник једног учитеља, који је све казни савесно бележио, којима је негда поверени му цвет младежи заливао.

За његова господства, које је трајало 51 годину и 7 месеци, поделио је он 912.517 удараца лесковачка карактера, — 24.040 виргаза брезова порекла, — посејао је 20.285 зврчака по носу и лабрњи, — поред 7905 заушака подарио је 1.115.800 крушака палцем по темену, — са граматицом, катихизисом и речником ударио је по глави само 12.763 пута, — на кукурузу клечања било је 777 пута, — клечања на трошошној цепаници само 61 пут, и т. д. и т. д.

Али по језику није шинуо никога, — то је оставио нашем финијем, просвећенијем времену.

Бубнуотека.

Држимо да и штилизација ове вашарске цедуље за узима достојно место у „бубнуотеци“:

ВОСКРЕСЕНИЈЕ

Угојеног свинчета, двогодишњег ждребета, припрегнутог марвинчета, и т. д.

5 новч.

КЛЕНАК,
СИМА МИЛУТИНОВИЋ.

„Стармали“ излази 10, 20 и последњег дана у сваком месецу.

Годишња цена 4 ф. годишња 2 ф. на 3 месеца 1 фор. За Србију, Црну Гору, Босну и Херцеговину на целу годину 50 гр., на по године 25 гр. на 3 месеца 13 гр. чар.

Писма и све што се тиче уредништва, нека се шаљу на адресу Др. Илије Огњановића у Новоме Саду, а коме је наручије Дру Јовану Јовановићу Змају у Београд. Претплату пак и огласе, ваља слати на штампарију А. Пајевића у Нови Сад. Цена је огласима 5 новч. од једне врсте.

Нашим поштованим читаоцима.

Још и овај број „Стармалога“ шаљемо свима оним нашим претплатницима, који су овога пута са предплатом можда нехотице још изостали, и за које држимо да ће наш лист и даље као до јако вазда држати. Идући пак број слаћемо само онима, који су се већ претплатили, или који претплату до тога рока положе.

С тога још једном молимо све оне који су заостали са претплатом за другу четврт да ову положе или да нам врате оне бројеве листа, за које нису платили.

За овај број изостала је без наше кривице илустрација, која ће за цело у идућем броју изићи.

Издавалац „Стармалог“

Штампарииа А Пајевића.

Молимо да се чита и запамти!

Ево још нових уз оне оглашене неплатише, који узеше и распачаше књиге, а новце потрошише, па тако нити новаца, нити књига од њих. Ми смо их сваког појединце бар 15—20 пута молили, позивали, кумили и преклињали за ово две године дана од кад нам дугују, да врате књиге ако им је преостало коме шта, а остало да подмире новцем макар у размакнутим роковима — али све бадава.

Ево тих којима је слатка туђа мука.

1. **Аксентије Ј. Аксентијевић**, пређе Беч, сада Темишвар 16 ф. 17 „
2. **Коста Николић**, парох у Калазу 35 „ 2 „
3. **М. Велић**, учитељ у Вршцу 6 „ 62 „
4. **С. Д. Циковац**, пређе Коморан, сада Рума 13 „ 88 „
5. **Коста Поповић**, трговац у Слатини 71 „ 70 „
6. **Мита Пејић**, учитељ (!) у Госпођинцима 23 „ — „
7. **Јован Ешкутовић** трговац у Белој Цркви 34 „ 40 „
8. **В. Војновић**, парох у Леноглави 16 „ — „
9. **С. Саломон**, књијар, пређе Осек доцније Сомбор 18 „ 40 „
10. **Ј. Димовић** учитељ, у Парти 5 „ — „
11. **Ст. Стојковић**, писмоноша у Даљу 10 „ 30 „
12. **Ј. Савић** учитељ у Ватину 4 „ — „
13. **Катарина уд. Н. Ј. Иванђанина**, у Чакову 31 „ 22 „
14. **П. Ненадовић**, трговац у Ђурђеву 7 „ 07 „
15. **М. Сопић**, трговац у Јасеновцу 8 „ — „
16. **Св. В. Милић**, чиновник у Ст. Градишту у Србији 6 „ — „
17. **Александар Секулић**, колпортер књига у Вел. Бечкерек у (који је као што дознајемо многе српске издаваче осакатио), дугује нам 127 ф. 10 н.

У идућем броју долазе и ови и још други новији на ред. Само оне нећемо износити никако на јавност, који међутим подмире свој дуг. Иначе штампаћемо им имена непрестано до судске осуде.

Штампарииа А. Пајевића.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС.

II. КЊИГА

„СРПСКИ ПОКРЕТ“ У ЈУЖНОЈ УГАРСКОЈ

(1848 — 1849)

ПРЕВЕО С. Ј. ЗДРАВКОВИЋ.

I књига растурена је по народу. — Прилике су биле такве, да до сада није могла да буде штампана завршна II књига. Сад, кад многи читаоци желе да прочитају и завршетак дела — дајемо и II књигу у штампу и молимо и старе уписнике, који већ имају I књигу, и нове који хоће цело дело, да пошљу поднисуној штампарији имена и означе пошту.

Цена је II књиге 1 динар (ван Србије 60 кр. а. вр.) — А I и II уједно 2 динара.

Г. г. Читаоци могу одмах послати новце у наплаћеном писму поднисуној штампарији која је примила на се да II књигу изда, па ће им се књиге уредно одправити. Скупљачима 10% у новцу или књигама. Ту награду могу сами задржати. Наручбине без новаца неће се примати.


II књига биће штампана до конца маја ове године. Изнеће до 8 штампаних табака са овом занимљивом историјском садржином: XV. Супротна дејства у Пешти — Мориц Перцел — Заузеће Темерича — XVI. Рат у Банату — његов значај — Војени око Беле цркве — Книћанин — Војени код Перлеза и Томашевца — Битке код Бечкерек — XVII. Политика бечког кабинета сиром Угарске — сиром целе државе — Стратимировић оптужен — Бан преко Драве — Трећи јуриш на Семтомаш — Мајерховер код Вршца — Бегство Стратимировићево из Карловца — Стратимировић код Книћанина — Његов повратак — Долазак војводе — XVIII. Манџест од 3. октобра — Маџарски предлози о миру. — Почетак аустријског зимског рата — Септембарска скупштина — Патријарх онуномоћен — Преустројство управе — Програм — Стратимир. послат у Оломуц — Пут војводи — Темишвар — Арад — Битка код Сирига — код Карлсдорфа, Алибунара и Томашевца. — XIX. Преговор о Оломуцу — Незадовољство у Карловцима — Нота патријархова — Патент од 15 (27.) Дек. — Смрт војводина — Тодоровић позван. — XX. Нов положај — Нове странке — Патријарх и његова пуномоћства — Разлике између њега и одбора — Стратимировић и патријарх — Буна — Одлазак патријархов у Бечкерек — Опасно стање у Карловцима итд. XXI. Нови ток ствари — Повратак Книћанинов итд. Београд Априла 1879.

Закупац штампарије Н. Стефановића и Друга у Београду

Димитрије М. Николић

Миланова улица број 3.

РЕД ПЛОВИДБЕ

 ПУТНИЧКИХ ПАРОБРОДА.
од 4. (16. марта) почињући до даље наредбе:

Из Новог Сада у Земун понедељником утврником, средом, петком и суботом у пола 5 сахата по подне.

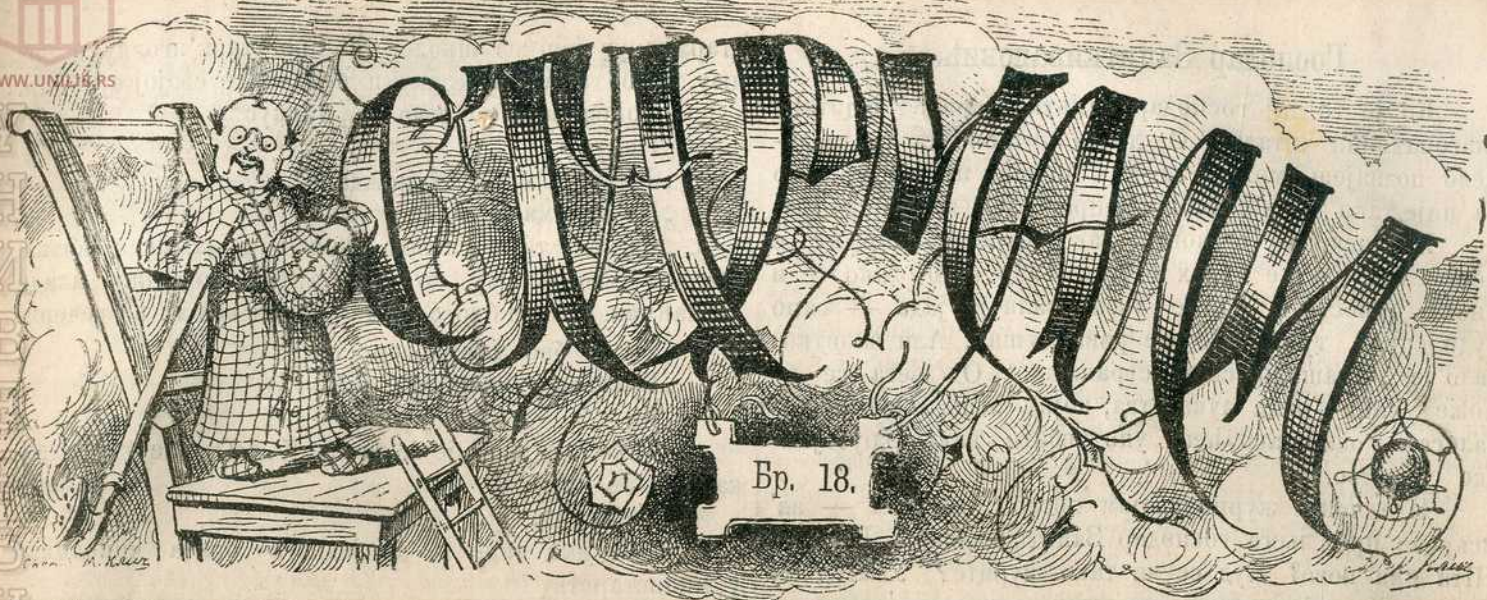
Из Новог Сада у Тител, средом и суботом у пола 5 сахата по подне.

Из Новог Сада у Оршаву понедељником, средом и суботом у пола 5 сахата по подне.

Из Новог Сада у Пешту, понедељником, средом, четвртком, петком и суботом у пола 11 сахата пре подне.

У Новом Саду 4. (16.) марта 1879.

Отправништво.



Бр. 18.

ВЛАСНИК ЗМАЈ-ЈОВАН ЈОВАНОВИЋ.

ГОДИНА ДРУГА

ИЗДАЈЕ ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА.

ГЛАВНИ САРАДНИК
А Б У К А З Е М.

У Н О В О М Е С А Д У
30. Јуна 1879.

Издавак и цену
ВИДИ НА ЗАВРШЕТКУ ЛИСТА.


НАЈНОВИЈА ПЕСМА.

ПУБЛИКА СЕ УМОЉАВА ДА СЕКУНДИРА.

„Стармали“ је ево навршио годину дана свога млађаног живота. Пошт. публика тек од сада ће моћи с њиме задовољна да буде, јер сад је већ дошло време да добија зубе и да проговара. И ако је још мали (та тек је годину дана стар — наш „Стармали“) опет неће никоме тепати, нити ће муцати, нити ће пред киме пузити, него одмах ће почети оштро говорити и право ићи. Него дете к’о дете, свако воле „кајцалу“, па и наш „Стармали“ неће грамзити ни за чијим дукатима, ни обрзаним ни не обрзаним, него ће се задовољити са оно мало „крајцара“, што му публика наша драговољно пружи, да може излазити — у променаду да се шеће.

„Стармали“ ће бити и добар ђак, читаће сваком лекцију — ко буде заслужио; читаће му апостол (и аџикуран); ићи ће редом у све разреде, класе (и стаље); обесиће и торбу (ал’ то ће бити ђаво, што је у торби!); скидаће господи капу (и образину) с главе; ићи ће често у цркву (да види шта попови раде); проучаваће добро и рачуне (манастирске); ићи ће и да се купа на Дунав (ал’ и на Тису неће заборавити) и т. д. једном речи биће добар и вредан ђак али добром ђаку треба публика да да „крајцару“, и те крајцаре износе **НА ТРИ МЕСЕЦА САМО 1 ФОР.**

Од тога се „Стармали“ неће покварити, као кад би веће суме, силне дукате, од кога примао, па се од многе алве и кајсија очемерио, или кад би забасао — као неки други листови — куда не треба. — „Стармали“ ће бити певац. Али неће појати само „Подај господи,“ него и „Подај народу.“ Само ваља да његовим песмама и народ секундира, а кад народ пева, онда ће му зацело и „Стармали“ секундирати.

 Ово је последњи број „Стармалог“ за ову четврт, али сад је прошао ви доведен, пак ћемо видети ко је вера, а ко ли невера, само вересије код нас не може бити, ако нисмо ради нашој косовској пропасти (јер већ канда косо стојимо). **УРЕДНИШТВО.**

Господар Запиткиваловић.

Ко је то тај господар Запиткиваловић? запитаће благонаклони читалац. О, драги читаоче, та ти га цело познајеш, можда ти је и присни пријатељ, само да није тако досадан својим непрестаним запиткивањем.

Хвалисавца се човек лако отресе; само му се подсмехни, па ће одмах отићи. Тако исто лако се и онога опростити, ко се увек жали и јада — само буди спрам тужбе његове равнодушан. Али запиткивало је „страшило свију страшила.“ Од њега се не може умаћи; нема лукавства, којим ћеш се њега курталисати, осим ако ћеш употребити какво грубијанско средство.

Иде човек журно својим послом сокаком — ал' искрене пред њега господар Запиткиваловић. Како је? Шта има ново? Куд се ви тако журите? Узалуд му човек каже узрок зашто се жури, то он ништа не мари, него увати човека за прслук или вр од капута, па пита даље: Ваљда се журите на какву седницу?

— Журим се, чека ме г. сенатор С.

Сенатору С. идете? А познајете ли ви њега изближе?

„Ја сам му тек недавно представљен.“

„Тако? Е па то ви онда не знате, да ли је истина, да се његова кћи удаје за барона А.“

— Не могу служити. Збогом!

„Молим само један тренутак, — сад га ухвати за ланац од сата — „Идете ли ове године опет у Ишл?“

„Не идем?“

— Штета. Јесте ли чули да се Т—ов летњиковац продаје?

— Не знам ништа о томе.

— Не знате? Та то вам је читава историја. Ви познајете арендатора Б, што с коњима тргује...?

— Жао ми је, господар Запиткиваловићу, али ја ћу се задоцнити.

Човек покуша да се отргне, ма ланац покидао, и у себи окр'а Запиткиваловићу неколико цифрастих заверака.

Други пут шеће се човек у променади. Има на пр. доста времена, али задубљен је у мислима, има о нечем да размишља, рад је да је сам, па се упутио „сајфцералејом.“

„Сервус!“ чује на једанпут иза каквог дрвета; а оно изађе пред њ његов стари коншколар, Запиткиваловић првог реда.

„Добар дан!“ одговори му се укратко.

Али то њега не вутира.

„Куд сте ви пошли? Хоће ли ићи овамо код Птермајерке?“

„Нећу.“

„Или можда на агенцију?“

„Не. Ја идем за мојим мислима.“

„Даклем без извесне цели. Па идем онда и ја е вама.

Е, сад си већ његов, драги читаоче, он те узме испод руке, и не узимајући на ум твој јед.

Ал' ти си, читаоче, добра срца, а он је твој

стари друг још из школе, те прогуташ псовку и грдњу, што ти је на језику и предаш се својој судбини.

„Хоћеш ићи до вече у „циркус“?“

„Нећу.“

„Је си л' био већ можда?“

„Не занима ме.“

„Да, да, ти не волеш коње ни јахање. Збиља, кад је реч о јахању, ко је бога ти био онај млади обрлаћман, што си био с њиме ономад код Г. на вечери?“

„То је био мој шогор.“

„Брат твоје жене, је ли?“

„Да.“

„Тако? А твоја је жена из К.? Она је кћи адвоката З. Је ли?“

„Тако је.“

„Она има чини ми се једнога брата чиновника у министарству?“

„Не, то је њезин рођак.“

„Ето ви'ш, па тога сам рођака ја видео у недељу са оним обрлаћманом у пивари. Јел' да је био у недељу тамо?“

„Могуће.“

„Кажи ти мени, како је то да теби коса не опада? Одговор слегање раменима.

„Верујеш ли ти у те помаде од коњске масти, од којих коса расте?“

— Не верујем.

„Не? А верујеш ли да човек може оседити, ако се намаже таквом коњском помадом, која је случајно од чилаша начињена?“

„Незнам.“

„Тако сам недавно читао. А, ево нам иде трговац М. Морам га нешто запитати. Хоћеш ли да те представим?“

„Хвала.“

„Ал нећеш се срдити, што ћу те њега ради оставити?“

„О ни најмање“ (а и не слути како нам је то мило).

„Дакле — до виђења!“

(Свршиће се.)

Сад зна за што.

Мој пријатељ Ђока шеће се у променади са старим занатлијом Савом.

— Па како је чика Саво ова променада пре б у н е изгледала?

— Е мој синко, онда није овде било баште, него ред кућа скоро до Дунава, а у тим кућама су биле све саме соларе.

— Сад знам, упашће на то Ђока, зашто ја одмах ожедним, чим дођем у променаду, те морам да идем код Шула или на агенцију на пиво, а оно је овај ваздух пун соли, па кад га удишемо, а ми одмах ожедно.

Поучне приче за добру матору децу.

(По Марк-Твену.)

(НАСТАВАК)

Сви научењаци скочише на ноге, и побледише од чуда.

За тим настаде плач, руковање, грлење и свакојака друга чуда. Ова се узнемираност сасвим уталожила била, и опет почеше да премишљају; не прође дуго, а оно се подиже одлични надзорник „гуштер“ и овако проговори:

„Шта? Од куда то? Та венус треба да прође кроз површину сунчеву, а не кроз површину земљину“.

Са свим се не приметно био г . . . довукао. Ступивши међу научењацима час је овога а час опет онога по рамени тапкао, титулишући га „мој драги стармали“. Кад је био нашао zgodно место за говор, упрео је био леву руку у ребра, десну ногу је малко савио био, и испуцкивавши своје благоупотребије, отвори уста, па наслонивши се десним лактом на леђа инспектора „гуштера“ хтеде. —

Али овај се једко измаче, а мој ти се тврдурици син „напора и посла“ премете доле. Малко се копрцао, али се опет некако подиже и то смешећи. Стаде се исто онако, као и први пут намештати — овај пар се наслонио беше на рамена професора „буве“ — расклопи уста и опет се откотрља на земљу.

У часу се беше опет на ноге јуначке подигао, покушао беше да још отре прах са свога капута и својих лаћа, али се некако тако заплео био, да су га тек у крилу професора „дугоног“ могли отплести.

На мах прискочише два до три научењацима, и тешећи га помогаше му.

Али професор „жабац“ поче на сва уста да виче:

„Од сада пазите, да будете мало пристојнији, господине г . . . Изговорите шта имате, па гледајте да одете на поље на посао! — Но — шта сте хтели? Дакле — идите мало натраг; као да сте из штале дошли, тако се осећа; шта сте намеравали?“

„С допуштењем (муца) с допуштењем господине, ја сам овде сасвим случајно нешто нашао. Али (опет муца) то не спада на ствар. Али овде је још нешто дру, дру (муца) друго нађено, како се — извините господо, што сам тако слободан да запитам — ка (муца) како се то зове, што је овуда сада пројурило?“

„То је пролетња еквинокција“

„Про — (муца) проклета еквидоксија! А шта беше оно друго?“

„Пролаз венерин“

„Ма — (муца) мало што нисам опет насео. Али не чини ништа. Са овога последњег је нешто пало доле“.

„А, е онда је нешто друго! То је срећа! Добри гласови! Брзо — шта је то?“

„Мо — мо — (муца) морате сами изаћи напоље и видети. Неће бити труд узалуд“.

Пуна 24 сахата прођоше, а они се нису разговарали. А затим уведоше од прилике ово у научни дневник:

„Одбор је in cogroге изишао, да провалазак испита. Нашли су, да се исти састоји, из тврде, углачане, и неке велике материје, која је на врху заокружена, а коју је још надвисила нека хоризонтална пројекција, која је била налик на главицу купуса, када би ју по преко просекли“.

За тим се један дан одморише, па свој пут наставише. После неколико дана дођоше у неку лепу долину, закљу-

чише да се ту мало дуже задрже, а господа научењаци одоше затим, да виде, и да поразгледају околицу.

Професор „жабац“ беше наишао на неко чудновато дрво, и одмах дозове своје сапутнике. Дрво беше врло високо и право, а на њему не беше ни листа ни гране па ни коре. Обилазећи га у округ означило му је професор „дугоноги“ висину; господин паук беше му измерио обим на подножју и израчунаше неком математском демонстрацијом обим врха. Држали су да су сасвим нешто изванредно нашли; и како беше неког племена међу дрвима за које они дотле нису знали то га професора „уш“ назове неким врло лепим и милозвучним именом а то беше име професора „жапца“ преведено у мастодонски (пренотошки) језик. Та увек је био обичај, да су они који су што пронашли били, својим проналасцима своја имена пришивали, и тиме себе овековечили.

Али сад тек пронађе професор „пољски миш“, који је свјеје фино уво на дрво наслонио био, да неки хармонични гласови из њега излазе. И сада почеше тек сви редом своје уши наслањати и уживати, и сви се зарадоваше и зачудише. Професор „шумска уш“ беше позван, да му и ову особину у име умете, што је овај драговољно и учинио.

Међутим узе професор „пуж“ телескоп и поче дрво тако да испитује. Спазио је мноштво ових дрва, који су се у једном реду тако далеко пружала, докле је он само могао догледати. А и то је нашао, да су сва дрва близу врха са 14 великих конопаца једно за друго спојени.

Ово их је изненадило. Врховни инжинир „паук“ поше се на дрво и изјави, да су ова ужета проста ткања, које је каква грдосија из његовог племена уткала и раширила била. Јер он види његов пљен, који је са свим у научину умотан, и који изгледа као грдне кретине, а без сумње су здеране коже, каквог грдног, уваћеног и поручаног инсекта.

И баш пође преко таког једног ужета да још боље и из ближе посмотри ствар, али осети да га табани леку и осети неки удар, па отпустивши један конац који је сам откао, пустио се беше на њему доле, и саветоваше, да се брзо у стан врате, јер би могло чудовиште наићи и могло би се исто тако зарадовати, да кога научењацима увати, као што смо се ми зарадовали кад његову научину видесмо.

Исте вечери начинио је природњак експедиције леп модел овога грдног наука; није ни требао да га види, па је опет, пошто је нашао неку кичмену коштицу, са свим добро знао, како цела животиња изгледа, чим се занима и шта уопште воле. Начинио му је реп, зубе, четрнаест ногу и губицу, а рече, да исто тако воле траву, као што воле марву, шљунак и блато.

Надали су се да ће моћи наћи још који екземпляр, који би могли испунити. Професор „шумска вап“ мишљаше да ће он може бити моћи са својим наученим колегама ког и живог ухватити, кад би у заседи засели и мирни били. Већање и савет се тиме свршило, што су то чудовиште назвали по природњаку, јер он је после бога, „створитељ“ његов.

„А и поправљач“ прозбори г . . који се опет међу научењацима увукао био.

(Продужиће се).

ШЕЋЊА ПО НОВОМ САЉУ.

XXVIII.

Каже српска пословица: "Кога у Сјуботици не

опију, у Баји не оговоре и у Комбору не истуку — тај може кроз цео свет путовати". Ово мора бити да је врло стара пословица, јер данас се по мало и по другим варошима није, оговара и туче, те тако н. пр. Новом Саду, Бечеју и т. д. Ми све вишемо на наше женске, како су пуле мана, а и ова пословица нам сведочи, да мушки имају више мана него женске, јер оу оне три горе споменуле зге навике само једну имају женске (оговарање), а мушки имају хвала богу све три, јер жене нити пију, нити се тучу, а што који пут хоће о другом да кажу своје немеродавно мњење, то им се лако може опростити, кад само нема нијан-ке и кривих глава.

Што се пак самота објављивалања тиче ни ту нису све оне једнаке; има и међу њима, које неће о друлима ни једне зге рећи казати. Пре неки дан ево шта ми је једна госпа говорила: "Ја не могу да трпим онога, ко друлога оговара; мрзим и презирем ту рђаву навиклу, о друлоге зго говорити; ја ни рећи једне зге не могу да изустим, а узмите само Перу Вемићеву: та сукрата ником не да мира, а не глуми себе, како ни честите хаљине нема, а шенир јој из-меда као кошница на глави; па Марка Адамова ото-вара цео свет, а овамо јој сина из школа истерали; Ака Малићева мисли да је највећа госпоја у вароши, дига нос у небо, а овамо је дужна по свима дуба-нима и касациницама; ја мрзим на такве жене, које друге оговарају, да их не видим очима! Тако узмите молим вас друговину Катичеву (хвала, хвала, прекинем јој реч, ја нећу друговину да узем), не, не, молим вас, ја не оговарам, само кажем; није о томе реч, него вам је то права клеветуша, та би вам оговорила и звезду јавину, а овамо је виђају свако вече до неко доба ноћи са крмачерима на сокаку, ту вам се цери и разговара до поноћи, а овамо кад дође у цркву, а она се укити као светиња; а што се тиче Веме Пер-кићеве — знате ја не оговарам, само кажем — то вам је дубра, да јој нара нема, иду јој деца као ци-панча, све више крпе на њма, као да су их вашке на вашару дрмале; ја не желим никоме зга, нити во-лим туђу бригу, а т' кажите ви мени, зашто се Сара Ђарковића увек с официрима шеће по променама; Па-оркуша једна! Сар је она за официре? Ја да сам ал-ватуја, па неби с њом шетала, та то вам је просто као вагов! Па збиља шта је са том женићом Вели-ћевом? Узима ли заиста Милку Просићеву? Но, и тај ће се усрећити. Боже да веке камен о врат па-да крочи у Лунав. Ја нећу да оговарам, само кажем, да Милка ни читавих чараша нема, јест, јест, поде-ране пете и прсти, а овамо уме да огађава по Новол Саду; кажем вам, не могу да трпим онога, ко само туђу бригу води, а не чисти испред својих врата. . .

Ово сам само с тога навео, да се види, да су и

многе женске против оговарања, као што је ево и ова госпа. Она ми је још много и много наговорила, али

прво нисам могао све етенографисати, а друго није све ни за јавност.

Иначе је у Новом Саду све здраво и на миру; ватре нисмо имали већ пет дана.

Ab.

Абуказемов календар.

ЈУНИ.

21. Један пријатељ, који фарба косу, да му се неби ушло у траг, наручује првило чак из Париза да. Хрватска "Станка гада" издаје календар, у којем доказује, да је код ње сваки дан помраче-није — ума. Није нужно да нам доказује.

23. Један, коме су доктори адеопате отсекли но-гу, отиде ова хомеопати и овај му да неке ситне пигуле, оу којих му је одсечена нога опет израста, те хомеопата добије у новинама јавну захвалност.

24. И ван дан. Православни је обичај да се на тај дан вешају на крћу венци оу ивасьска црва; један странац броји у Новом Саду по венцима, колико има православних крћа и врло је мало нашао.

25. Нашта се ница против богести "фрише фире"; кажу да се зове "Спротина".

26. Други препорукују илицу "Добро васпи-тање".

27. Један допов хоће да остави тај занат и да постане струлар (аркерер), јер вели кад је другог шта украо, па кад су га повикали, увек је умео струлати.

28. Један болесник у бундучу захтева да му м еђу еказекторе (ваља је хтео рећи нијавице?)

29. "Недељни лист" издава сада сваке суботе, Ал све једно, "субота ће недељу донети"! 30. За чуло, да данас сви листови, као да су се договорили, доносе једну исту песму — "Позив на нову препитлају".

Џука и Шука.

Џука. Бога ти, Шука, јеси ли ти читао после-дњи број "Стармалог"?
Шука. Нисам.
Џука. Па како то, та ти си препитатник.

Шука. Молим, ја не слађам број "Стармалог" нисам могао читати, јер овај што је ономад изашао није последњи, "Стармали" ће и даље излазити. Само треба да обновио препитлају.

Мудри савети.

— Кога сврби нос, нег иде у Жабар на банкет.
— Ко неће да оседи и остари нека се обеси.
— Ко хоће да омушави (омршави) нека постане вегетаријанац.

— Ко ме се немилги жвети, нека постане шеф полиције у Русији.

Ab.

Ab.



АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ СРБИЈЕ
 НАЦИОНАЛНА БИБЛИОТЕКА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Дугачка змија.

Један велик народ
Змијом сте назвали,
И тој „змији“, ви велите,
На главу сте стали.

На „змијиној“ глави
Стоји гроф Андраши,
Ипак зато, ко што видим,
Он се „змије“ плаши.

У Босни је хтео
Глави сатрт' снагу,
А „змија“ се миче
По Мађарорсагу.

Јест „змија“ се миче
По Мађарорсагу,
А реп јој пактира
У Златноме Прагу.

Гроф би радо хтео
И репу да спречи,
Ал ће бити смешан
Ако се раскречи!

Насмејмо се, браћо,
Овој глупој шали,
„Јер је „змија“ велика
— А Андраши мали.

—р—

К о к и ц е.

Даклем и „Српска Зора“ је забрањена! Ала је то пасија гледати како се неке совуљаге боје наше зоре (и онда кад је од папира)

Лопе де Вега написао је негда пет романа, у једном није било ни једно писме „а“ у другом ни једно писме „е“, у трећем ни једно „и“ у четвртом ни једно „о“ у петом ни једно „у“. Лопе де Гиса хвали се да би он знао написати један закон за народности у коме неби било ни једно „добро“.

За уставоверну странку веле да се расипа у своје елементе. Гр. Андраши није један од тих елемената, — он је само element у лицу.

Исмаил паша станиће се у Нанољу. Па то је сасвим природно, кад човек не може бити у нутра он онда иде на поље.

У Пешти у кругу велике господе нашао се неки барон Д. који је помоћу неке чаробне кутије фалишно игра карте, и тако је многе окламао. Стармали је тога мњења да се забране у Пешти у кругу велике господе таке чаробне кутије, по којима се људи варају и окламају.

Уредник „Турског Народа“ био је неки дан у Београду. Сад смо љубопитљиви на колико ће година затвора бити он осуђен.

Голема штампарска погрешка.

У последњем броју „Недељног листа“ читамо: „У 11 бр. при коректури увукла се голема погрешка . . . треба свугде читати уместо Јована „Јоца.“

Кад је то тако голема погрешка онда су и ово големе погрешке: Јаша (место Јаков); Стева (м. Стеван); Паја (м. Павле); Ђока (м. Георгије); Коста (м. Константин) и т. д., где се као што се у исправци „Недељног листа“ вели: да се „чрез промењених имена смисао квари“.

И заиста има он право, и од сада ако би који „Јован“ хтео да се зове „Јоца“ мора искати дозволу од министарства.

Аб.

Stranka rada.

(Actionspartei, parti d' action).

Под овим насловом изишао је у Загребу неки назови и нечујвиле-политични програм хрватских младенаца, под којим су потписани „Sveučilištni građani“

Међу осталим вели се у том програму:

„Onaj dio pravoslavnih Hrvata u kraljevini Hrvatskoj, kojim mutni pojmovi s jedne a popustljivost s druge strane nadjenu nazov Srba, stranka rada smatra zabludjelom braćom, žrtvom laži i neistine, koje će nestati pred oživljenom svijesti čitavoga naroda i pred ponovljenim sjajem, historijom i pravom svetog imena hrvatskog.“

На крају овога дотупавнога програма стоји, да се они надају, да ће им „ako i ne odmah al to sje-gurno naskoro sinuti sunce, blago sunce, koje se radja za sretne kano i nesretne narode.“

Заиста би желети било, да тим младенцима што скорије „сине сунце“, да им се очи отворе, да нелутају по мраку, да не бубају тако лудо; да их бог изцели од те несретне болести, у којој се тако лудо бунца. Само је питање, да ли је то излечимо?

Аб.

Овако се то једе.

Седео Шваба са женом за асталом, а на асталу пуна чинија резанаца, све се пуши. У крају седео Србин, па гледајући како Шваба и Швабица једу резанце, непрестано је махао главом и ћутао. Шваба то примети па ће га запитати.

— А што ти комшија све машеш главом?

— Та гледим, комшија, како ти то једеш са твојом газдарицом. Не једе се то тако, другчије то треба.

— Па како треба, комшија?

Србин није чекао да му се двапут каже, него зграби од Швабе виљушку, па се наклони на резанце, а непрестано говорећи кроз зубе и кроз резанце: Ево овако се то једе! Овако се једе! — Док није чинија остала празна.



Ћира. Ти си паметан, Спира, па ћеш ми умети казати, шта је то омеопатија?

Спира. То је кад те је који лекар омео, па мораш због тога да патиш. **Аб.**

Ћира. Даклем већ се оглашују нови календари, па шта мислиш, Спира, који ће први изаћи?

Спира. Е па то ћемо видети док изиђе.

Ћира. Хе, хе, ал' „Абуказемов“ је „календар“ први, јер он ево излази у „Стармалом“ још од јануара!

Ћира. Би ли ти мени умео казати, у чему су једнаки лопов и новорођено дете?

Спира. Ваљда у томе, што обоје обично ноћу највећма немирују.

Ћира. И то је добро, ал' ја мислим још више у томе, што им је обојима неправда кад их повијају. **Аб.**

Ћира. Даклем гроф Андраши не мисли ни сада „бесерирати“, него би да „аусира“.

Спира. Како то?

Ћира. Па зар не знаш да је отишао у Аусе.

Ћира. Знаш ли ти да ми сада за двеста перцентата више пореза плаћамо, него што смо га плаћали за Бахови времена.

Спира. Ал ми смо Срби зато ипак у профиту.

Ћира. А како?

Спира. Јер смо сада за триста процената паметнији.

Ћира. Француски „Пеј“ позива принца Наполеона да се једанпут одлучи оће ли или неће. Јер партија не може и даље бити без главе.

Спира. Ала би добро било да наш „Недељни лист“ излази у Паризу. Он би њима доказао да партија баш треба да је без главе.

Ћира. Даклем у Босни је забрањено представљати српске народне комаде.

Спира. Ако ћемо на што и ја би радије гледао српске народне целине.

Нов речник.

(Који не кошта 4 Фор.)

Астроном. Има га две феле: озбиљног и шаљивог; шаљивог већ имамо, ал озбиљног канда нећемо скоро добити.

Београд. То је једна европска варош, у којој са поште новине на африкански начин нестају.

Вашар. Жабаљски и боже помози, ал' футошки загрдио!

Гастроном. Не можеш га наћи међу карловачким „благодјејанцима“.

Дунав. Речица од два слога, али прима многе друге речице у себе.

Ева. Жена, којој није нико могао порећи да је прва; а колико би њих данас хтеле бити прве!

Жена. Кад у оној балади „Ћаво и жена“ избришеш „Ћавола“, па оно, што ти после Ћавола преостане, то је жена.

Змија. Реч, која по азбучном реду долази после „Еве“ и „Жене“. Ал' то је ваљда сасвим случајно.

Исток. Кажу филолози да би у Београду правилније било, да се место „Исток“ каже „Ристок“.

Јабука. Значи то исто што и реч „прстен“, само је јабука паорски, а „прстен“ господски. (Т. ј. кад се двоје прстенују или кад им је јабука). Но као год што има и трулих јабука, тако има и прстена који нису златни, те зарђају.

Кобасица. Математичари су прорачунали, да „има више дана, него кобасица“.

Летопис. Врло стара реч, која се код нас одвећ ретко понавља, те смо је скоро већ и заборавили.

Матица. Види „Летопис“ (ако га т. ј. можеш гдегод видети).

Наполеон. Бонапартисте увиђају да им четврта (IV лоза овог имена) фали. Сад ће се ваљда у тихи санак улудлушкати.

Образ. Многи калуђери имају тако велику браду да нам изгледају као да немају образа.

Пакрац. Варош, где се издају званични декрети. (Види Јосић и Деспотовић.)

Рак. Учени доктори кажу, да „рака“ онда ваља јести, кад у тој речи има писме „р“.

Стихови. Занимање, које је многим ђацима милије, него граматика, математика, физика и т. д.

Требник. У новије доба употребљују многи попови место дебелогатребника мањи: од 32 листа.

Увреда. То је било после Кенигреца кад кога назовеш ђенералом.

Фонограф. То је справа, којој кад кажеш што поверљиво у уво, а она све изговори од речи до речи пред другима. Српски би се могла та справа назвати: жена.

Хомеопатија. Види по новинама јавне захвалности. —

Прева. Умеју лепо да крче и свирају. Види н. пр. жице на виолини, што се од прева праве.

Ч. Код Новосађана значи то исто, што и Ђ.

Ђ. Код Новосађана значи то, што и Ч.

Шала. До сад се збијала на земљи, а сад је већ почињемо збијати и „у месецу“.

Аб.

И з ш к о л е.

Учитељ пита: како ти Перо разумеш ону реч из Св. писма, да сваки човек ваља у зноју свог лица свој хлеб да је, — а Пера замуцав рече: да једе док на лице зној не изађе.

Кажи нам ти Катице: које су празнични дани. Катица рече: господине ја неznam ал Евица зна. Учитељ: но, но, а знаш ли кад твоја мама иде у цркву? На то ће Катица рећи: господине знам, кад има нову аљину.

У. ко зна, каква је реч коњ? Ђ. господине ја: глагол. У. како то? Ђ. тако, може се рећи: ја коњ, ви коњ, он коњ, У. доста, доста.

У. ко зна, од куда је реч препокоран? Сва деца ћуте, а један од малих рећи ће: господине ја знам: од виргаза.

У. Ајде ти Симо кажи: колико имаш прстију на рукама. С. броји прсте и виче: имам десет. У. А на ногама? С. господине данас не знам. У. Како то не би знао. С. Обукао сам чизме на екзамен.

У. Ко зна да нам каже, какву корист имамо од природне историје. Једно чивуче ће рећи: господине ја: два пенгеша. У. како то? Ч. Тако, ви купите књиге за 40 н. а од нас узмете 60. Остаје хасне на сваки комад два пенгеша.

У. Ко зна, за што се она врба у порти код великог крста зове жалосна? Један мали ће руку дићи и рећи: господине ја знам, од ње узмете прут, кад треба за нас.

Њак. Молим Господине: шта је више $\frac{35}{44}$ или $\frac{45}{55}$? У. то — то ти баш ни сам казати неznam, о томе нису ни научењаци још начисто,

У. Ко зна, како се добије бисер? Деца заћуте, а нека мала девојчица ће рећи: господине ја знам: кад се плаче. У. Како то. Д. Тако, моја мама три дана плакала, па пун фес добила.

„Стармали“ излази 10., 20 и последњег дана у сваком месецу.

Годишња цена 4 ф. годишња 2 ф. на 3 месеца 1 фор. За Србију, Црну Гору, Босну и Херцеговину на целу годину 50 гр., на по године 25 гр. на 3 месеца 13 гр. чар.

П а б и р ц и.

ГЛАВА. — „Ево моје главе у залогу! ако није истина“ повиче један глумца у некој свађи. „Верујем — одговори управитељ — јер ви тиме не би много изгубили.“

БИРЦУЗ. — „С тобом је врло досадно ићи у шетњу“, рече жена своје мужу; „ти мораш да станеш код сваког бирцуза“ — Али, драга Соко, па ја нисам застајао само код бирцуза, него и где нема бирцуза“. — „Но, ал' ту ће се зацело скорим задати бирцуз, где год си ти застао“.

САПЕТИТОМ. — „Шта је јео ваш муж данас на подне?“ Запита лекар жену једног болесног надничара. — „Јео је говеђине“ одговори жена. „А јел' са апетитом јео?“ питаше лекар даље. „Није, јео је с а р е н о м“.

ВЕЧЕРА. — „Келнер, пошто је код вас ручак?“ запита гост дошав у подне у једну гостионицу. — „Ручак кошта једну форинту“, одговори келнер. — „А пошто је вечера?“ — „Вечера је 50 новч.“ — „Но, па дајте ми вечеру“.

Б у б н у о т е к а.

У „Sremskom Hrvatu“ читамо једну љубавну песму, која се овако почиње:

„Čemu li te vidjeh, Marto, ja?
Zašto nanese me k Tebi put?
Smotrih i spopade sladki strah?
Takvu zar da krije ružu kut?“

А свршује се овако:

„Isterat me 'z raja moga sklon.
Blažen s Tvoga hjuh susreta
Novu vatru što m' razpreta.“

У Indiji 29. lipnja 1879.

Н о в е к њ и г е.

(Под овим насловом навестићемо сваку књигу, која се уредништву тога ради припошље).

Певанија Змај-Јована Јовановића свеска трећа, издаје српска књижара Браће М. Поповића у Н. Саду. Српска народна задружна штамарија 1879. Цена 65 новч. или 8 гр. дивот-издању, а 40 новч. или 5 гр. издању. За народ на обичној лепој белој хартији. Ко се претплати на цело издање Змајеве певаније, добија још и лепу премију као уздарје.

Библиотека за мали свет, свеска шеста Мали декламатор Збирка одабраних песама за дечије декламовање, прибрао их чика Стева. Издање српске књижаре Браће М. Поповића у Н. Саду. Српска народна задружна штамарија 1879. Цена 25 новч.

Јадници, роман Виктора Ига, с француског превода Мита Ракић, VII. Београд, државна штамарија 1879. Цена један динар.

Писма и све што се тиче уредништва, нека се шиље на адресу Др. Илије Огњановића у Новоме Саду, а коме је наручије Дру Јовану Јовановићу Змају у Београд. Претплату пак и огласе, ваља слати на штамарију А. Пајевића у Нови Сад. Цена је огласима 5 новч. од једне врсте.

САД ЈЕ БАШ ИЗИШЛА ИЗ ШТАМПЕ НОВА КЊИГА

WWW.UNILIB.RS



јуначке пјесме, које је спјевао Максим М. Шобајић.

У књизи је и лик књаза Николе I. Петровића Његоша, коме је и посвећена ова књига.

Цијена је књизи 1 фор., а ко поручи на више, добива 11. књигу на дар. Наручбине прима штампарија А. Пајевића у Н. Саду г. Петар Рамадановић у Котору и књижара В. Валожића у Београду као и сам писац у Никшићу.

ОДГОВОРИ. X+Y у Б. — Оно је замашна ствар, а немамо доказа. Тврдити да је неко задржао туђих 60.000 фор., пак то не доказати, шта више још се у писму и не потписати, то је врло неупутно, да не кажемо друкчије. С друге поуздане стране дознајемо пак да цела ствар није истинита.

„Овета косовска“ садржи два олјелка пјесама, у првом долазе из устанка у Ерцеговини 13 пјесама, из рата он 26 црногорскијех и 2 руске од почетка и свршетка. Пјесме су ове: 1. Устанак у Херцеговини. 2. Вође дижу Србе на оружје и обарају турске тврђаве. 3. Узимање града коритскога, 4. Буне и устанак у Пиви. 5. Бој на Боботовом гробљу. 6. Бој на Равном у Пиви. 7. Удар Турака на Пиву. 8. Удар Срба на Дрину. 9. Освојење тврђаве Безуја. 10. Бој на Крцу. 11. Бој на Муратовици — други. 12. Бој у Дузи. 13. Бој на Горци — други. 14. Бој на Горци — код Подгорице. 15. Бој на Клеку. 16. Бој на Вучјем долу. 17. Устанак у Куче. 18. Бој на Тријенчу, 19. Бој на Малацу. 20. Бој на Новом селу. 21. Бој на Крцу — други. 22. Бој на Бурановиће. 23. Бој на Новом селу — други. 24. Бој на Новом селу — други. 25. Бој на Глизици и Јеленку. 26. Бој на Шобајиће. 27. Бој на Морачу. 28. Продирања Турака у Црну Гору. 29. Девет крвавих дана од Острогу до Служа. 30. Бој на Формазима. 31. Бој на Језерима. 32. Освојење Никшића. 33. Бој на Берима. 34. Освојење Билећа. 35. Освојење градова у Дузи и Горанска. 36. Освојење града Бара (Антивара). 37. Освојење Улицја. 38. Освојење Лесендре и Врањине. 39. Рат српско-турски (трогодишњи). 40. Рат руско-турски. 41. Побијена руска над Турцима — и 42. Примједбе на пјесме.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА